

Un tret al cap

pramaticles

Dramatúrgia contemporània

Primera edició: setembre del 2018

© del text: Pau Miró, 2017

© del pròleg: Mònica Terribas, 2018

© de l'epíleg: Enrico Ianniello, 2018

© d'aquesta edició: Editorial Comanegra / Institut del Teatre, 2018

Editorial Comanegra
Consell de Cent, 159
08015 Barcelona
www.comanegra.com

Institut del Teatre de la Diputació de Barcelona
Direcció general: Magda Puyo
Plaça de Margarida Xirgu, s/n
08004 Barcelona
www.institutdelteatre.cat

Direcció de la col·lecció: Carles Batlle, Marina Laboreo
Disseny de col·lecció: Maria Mestre
Disseny de cobertes: Virginia Pol
Maquetació: Víctor García Tur
Correcció: Núria Puyuelo
Impressió: BookPrint Digital

ISBN (Comanegra): 978-84-17188-59-7
ISBN (Diputació de Barcelona): 978-84-9803-840-8
Dipòsit legal: B17956-2018

Llibre local = Lector compromès

Aquest és un llibre publicat amb el segell Llibre local, que garanteix que el 100% de la seva elaboració —des del disseny fins a la impressió— s'ha dut a terme per professionals i empreses del nostre país. Amb la seva compra has contribuït a crear llocs de treball dignes al teu entorn, a assegurar que cap impost no fugi a l'estranger i a minimitzar el seu impacte ambiental, entre altres beneficis.

Visita llibrelocal.cat per conèixer millor aquesta iniciativa.

Queden rigorosament prohibides i es sotmetran a les sancions establertes per la llei: la reproducció total o parcial d'aquesta obra per qualsevol procediment, inclosos els mitjans reprogràfics i informàtics, així com la distribució d'exemplars mitjançant lloguer o préstec públic sense autorització de l'Editorial Comanegra. Adreceu-vos a CEDRO (Centre Espanyol de Drets Reprogràfics, www.cedro.org) si us cal fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra.

Un tret al cap

Pau Miró

Pròleg de Mònica Terribas

Epíleg d'Enrico Ianniello

Premi Crítica Serra d'Or 2018

Diputació
Barcelona

| Institut del Teatre

comanegra

Índex

És pitjor la pistola a la nuca Mònica Terribas	9
Un tret al cap	19
La veritat revelada pel temps Enrico Ianniello	95

És pitjor la pistola a la nuca

Mònica Terribas

És pitjor arriscar-te a perdre tot allò pel qual has lluitat, el que has defensat, el que t'ha fet viure i el que ha donat sentit a cada minut de la teva vida, mantenint les teves posicions, o cedir per protegir-te i sobreviure? És pitjor arriscar-te a un tret al cap o dur sempre una pistola invisible a la nuca?

A la vida aprenem a conviure, a assumir les nostres pròpies contradiccions i a viure-les no com un fracàs, sinó com un aprenentatge de qui som i de què podem o volem sacrificar. Cap de nosaltres vivim exactament les circumstàncies que ens permeten defensar la nostra manera de veure les coses amb la plenitud que voldríem. L'atzar, l'acció dels altres, la bondat o la maldat dels camins que no hem traçat s'entortolliguen en els propis camins i dobleguen les esperances de mantenir sempre coherents les nostres accions amb les nostres conviccions. Ser conscient d'aquesta impotència és el primer pas per reconèixer que, al llarg de la vida, moltes de les nostres accions seran interpretades en funció d'escenaris que no haurem previst.

En un moment de l'obra de Pau Miró, la periodista diu: «Són criatures fràgils i envejoses; bé, com ho soc jo». Sí, som fràgils i convivim en un món on les fragilitats i les pors alienes se sumen a les nostres en equacions capricioses i sovint ingovernables. I el periodisme també conviu amb aquesta fragilitat que condiciona les decisions personals i col·lectives davant d'una realitat que ens espanta.

Fer públic l'horror sempre espanta. Denunciar el poder sempre encén les alarmes de la supervivència. Plantar cara a qui té la força o té més força sempre obliga a plantejar quins són els murs que s'esquerdaran i quins són els que es mantindran fermes i ens esclafaran. És quan sabem que el poder tenalla, actua injustament, s'utilitza de manera tramposa en benefici de les visions i dels interessos dels qui tenen la màquina per imposar-los que el periodisme ja no es pot permetre només dibuixar el paisatge i anar a dormir contemplant-lo amb la placidesa de qui obre la finestra per contemplar el mar. En el periodisme, cada finestra que obrim denuncia i explica com funciona el món i la nostra obligació no és només descriure'l, sinó contribuir a entendre'l perquè la ciutadania que comparteix amb nosaltres aquest paisatge es plantegi què pot assumir i què no pot o no vol assumir, però sobretot oferir eines a la societat que vol canviar-lo. No fem periodisme per contribuir a la narcotització de la societat, sinó per despertar-la i convertir-la en una part activa de la solució, és a dir, fer que contribueixi al progrés. No avancem si no contribuïm a transformar-nos. El periodisme de narcòtic es resumeix en aquell «què hi farem...!» després de veure el més terrible dels documentals. La inacció submissa.

L'acceptació inevitable del que passa. La resignació de qui no vol veure-hi més enllà, perquè no vol sentir-se responsable de canviar-ho. No, què hi farem no. Fem-ho, que per això som persones lliures amb capacitat de canviar-nos i de canviar el que ens envolta. I, si l'acció del periodisme no genera reacció social, no és periodisme: és un calidoscopi de distraccions per tornar a la nostra quotidianitat.

Obrim una finestra. I què hi veiem? Persones ofegades fugint de països en guerra. Quan el mar devora les barques plenes de persones indefenses, el periodisme no es pot quedar contemplant l'escena i dir que, si no s'haguessin aventurat a enfilarse a unes barques precàries, no haurien mort i que calen més mecanismes de rescat. El periodisme que no busca les causes profundes, històriques i polítiques, passades i presents, que fan que existeixin aquestes embarcacions precàries, traficades o aventurades, plenes de vides vulnerables, no està fent la seva feina. És un periodisme que descriu dramàticament amb sensibilitat i amb actitud de denúncia, però que, si no assenyala els responsables propers o llunyans, no ajuda a fer que el sistema s'examini. Fem periodisme quan incomodem. I incomodem quan intuïm que tenim la pistola a prop dels ulls. Deia George Orwell que periodisme és publicar el que els altres no volen que publicuis, i que la resta són relacions públiques. Doncs sí, sovint tenim la sensació que el periodisme tendeix a les relacions públiques per fer sobreviure el compte de resultats de les empreses de comunicació que malden per quadrar els números davant la decadència progressiva de la lectura que va més enllà del titular d'impacte, i això és també traslladable als mitjans

audiovisuals. Preferim que ens salvin que salvar els altres, i en algunes cadenes de televisió privades això és literalment així. Tanmateix, el discurs públic sobre els mitjans sempre es focalitza oportunament en les relacions entre el poder polític i els mitjans de comunicació públics, i així allunyem el focus del negoci privat i s'oblida l'ús que fan els empresaris d'aquest bé col·lectiu que és el periodisme, es faci des del mitjà que es faci i sigui propietat de qui sigui.

L'absència de periodisme d'investigació té dues causes: la carença d'inversió econòmica en equips autònoms que puguin dedicar el temps que requereix la feina independent per descobrir realitats ocultes i la manca de voluntat de les empreses per enfrontar-se amb el resultat publicat. I, en conseqüència, el periodisme al qual s'empeny per garantir resultats acaba essent eficient només quan regira l'estómac o el cor, perquè fa el mateix efecte: manté l'atenció de l'audiència. I preserva la supervivència dels qui l'agiten. Una història humana colpidora o un personatge anònim convertit en protagonista públic amb capacitat empàtica ens salven una peça. Comentaris a les redaccions com «aquesta persona dona...» o «aquesta història enganxa...» es converteixen en el motor d'acció periodística. Però, si l'acció periodística no genera reacció social o institucional, no exerceix cap altra funció que la contemplativa. Les històries humanes ja no són aquells complements per contribuir a entendre els continguts complexos. S'han convertit en el nucli dur de les informacions. Hem anat renunciant a explicar què és el que fa nosa i ens complica la vida, i ho hem substituït per històries personals que dibuixen els paisatges que

no ens atrevim a explicar. Ens hem aficionat a pintar els espais públics amb llàgrimes i emocions, amb sortides divertides i peculiaritats vistoses, que sovint corresponen a realitats incòmodes que no sabem com tractar o hi renunciem, perquè ens obligaria a posicionar-nos i a denunciar el poder, que és qui té la pistola més òbvia per disparar-nos. I així, gaudint de l'exercici de la seducció emocional que ens obliga a pensar menys i a estimar o agredir més de manera compulsiva, ens hem col·locat per sempre una pistola invisible a la nuca. Sense ser-ne gaire conscients, hem assumit que el sistema econòmic del periodisme ens necessita eficients per sobreviure, resultatistes i negociadors amb el poder. I què fem? Esquivar-lo i acosar-nos a les debilitats i les fragilitats humanes, un mecanisme eficient que no necessita negociar amb el poder i que dona resultats. Si despertar els instints emocionals funciona, per què obligar-nos a despertar-ne uns altres? Si atrevir-se a insultar un tercer que no té poder o reproduir els insults per fer-ne polèmica és rendible, per què no fer-ho? Si funciona, repetim la tècnica una vegada i una altra, fins que es converteix en la manera de fer hegemònica i, de tant present, es converteix en el paisatge recurrent del periodisme. Ni sorprèn, ni incomoda, ni fa nosa.

La pistola a la nuca és invisible. No la notem ni quan anem a dormir, cansats d'imaginar amb quines històries sabrem seduir l'endemà els nostres «clients», que així els considerem íntimament, perquè hem perdut la consciència de la seva ciutadania. S'han convertit en números d'un rànquing en què els anunciants, els empresaris i els polítics identifiquen això que en

diuen l'*interès públic*. I aquests «clients» en què hem convertit la ciutadania són els que tenen inconscientment el dit al gallet de la pistola a la nuca dels periodistes. Si ells no hi són, si ells no ens esperen, si no ens veuen o si no ens llegeixen, la pistola es dispara automàticament i desapareixem. La pistola a la nuca és part de la nostra identitat construïda al llarg d'anys de pràctica i convivència subtil amb els mecanismes seductors del sistema: la por del fracàs. Ho hem fet conscientment? Nosaltres hem renunciat al somni pel qual vam triar aquest ofici? No. El mecanisme és més pervers. Ens ha seduït a través de l'ego.

Hem après a nedar en el món del periodisme a través de la paraula *èxit* i a no contrastar-la amb la nostra funció, que és servir la societat. És com si l'eficiència d'un hospital públic o privat es mesurés pel nombre de persones ateses, bé o malament, i no per la qualitat de les intervencions. I el hàndicap que fa que no ens adonem de les trampes resultatistes és que els efectes del periodisme sobre els cervells no es mesuren amb la mateixa precisió que els d'un bisturí en un quiròfan. El periodisme ha engolit una part de la seva dignitat, ara acompanyat de l'anonimat covard a les xarxes que permet dobles partides d'escacs. En som conscients? No del tot, perquè de manera intel·ligent i maquiavèlica el sistema ha inoculat en nosaltres el virus de l'èxit com a mecanisme automàtic de projecció personal i d'autocensura. Ens embolcalla la notorietat i ens oblidem d'examinar els procediments pels quals hem obtingut els resultats. Amb moltes i valuoses excepcions, tant en els mitjans públics com en els privats que afortunadament veiem, sentim i llegim cada dia, el reconeixement quotidià arriba per les xifres,

no per l'impacte de transformació que generem en la societat. Un cop projectat el resultat de la nostra feina, si les xifres avallen, l'objectiu és aconseguir-ne unes de millors, i rarament ens preguntem si aquestes xifres d'audiència extraordinàries són fruit de pràctiques deontològiques dubtoses o condemnables o, senzillament, de maquirar com fer bullir l'olla per generar més tensió i polèmica, que sempre és rendible en les audiències. Preguntem-nos: tenim el motor trucat i per això correm més? Però no ens ho preguntem: si tenim èxit, deu voler dir que ho hem fet bé.

La frustració que genera que l'ofici més preciós del món —contribuir a explicar-nos per reinventar-nos i aprendre a viure millor— s'hagi convertit en un reproductor emocional sovint s'invisibilitza, perquè els seus responsables reben com a compensació l'èxit en forma de retribució o de reconeixement públic. I aquells que en són protagonistes fan de mirall, on s'observen els periodistes del futur i repeteixen el model. I així van passant les dècades, es van trencant els graons de la veritat i se substitueixen per l'escala de la notorietat.

I d'això va aquesta obra que teniu a les mans, i d'això va el dia a dia d'aquest meravellós ofici, on cada dia esperem que es creuin els camins de la nostra fragilitat amb les fragilitats del sistema i poder esquerdar algun mur perquè les aportacions que es puguin fer contribueixin a millorar una mica la realitat que ens ha tocat viure. I així, a risc d'endur-nos un tret al cap, ens desfem de la pistola a la nuca. Però som «criatures fràgils i envejoses» i els déus del sistema saben com seduir-nos.

Un tret al cap

PERSONATGES

PERIODISTA

NOIA

DONA

Pis antic. La sala d'estar ja fa uns quants anys que s'ha convertit en un despatx. Sofà. Piano. Llibres.

/. indica que un personatge interromp l'altre.

... indica que un personatge no acaba la frase.

PERIODISTA: I de sobte va començar a ploure. Jo estava pensant en tota aquesta merda i de sobte va començar a ploure. I vaig mirar el cel un moment, em vaig aturar per mirar-lo. Hi havia una llum increïble. Em vaig relaxar, com feia anys que no em relaxava. El que vull dir és que de tant en tant, més de tant en tant del que ens pensem, passen coses senzilles, inesperades i bones. Potser això de la pluja i la llum del cel no és el millor exemple, però tu ja m'entens. És l'actitud amb la qual rebem el que ens passa. Saps quantes vegades havia tingut la fantasia que ho deixava? Em deia a mi mateixa: aquest és l'últim que faré. O també em deia: aquesta setmana serà l'última, o aquest mes. Ho he viscut com una condemna. No, no el fet d'escriure articles, columnes, sinó el fet d'exigir-me més i més i cada vegada més. Aquesta exigència m'ha matat. Sobretot perquè no he pogut satisfer-la. Sempre em deia: el proper, el proper serà el bo. Mentida. Aquella idea que jo tenia de com havia de ser el resultat no existia. Jo no la podia fer existir. No hi arribo. No en sé més. Però és tan difícil acceptar-ho. I de sobte vaig a Lampedusa

i ho aconseguixo. Tothom, tothom felicitant-me. Havia de ser precisament Lampedusa?

DONA: Abans hi havia una moqueta aquí, es va florir. Dels mobles de quan jo era petita no en queda ni un, van haver de caure a trossos per canviar-los. Com els colors de les parets, que tampoc tenen res a veure amb els que hi havia. Gairebé no reconec aquesta casa. Però quan m'estiro al llit i tanco els ulls em venen un munt de records. Te'ls podria descriure amb una precisió que t'esgarrifaria. És un prodigi. Som una mena de màquina perfecta, gairebé perfecta. Fins que comença a deixar de funcionar. I els gats, sempre n'hem tingut en aquesta casa. Tant li fa si eren mascle o femella, sempre tenen el mateix nom: Muriel. Coses de la mare. Tot aquell món ha desaparegut, jo vaig néixer en aquell món. Tot té el seu moment i quan passa el moment en venen d'altres.

NOIA: Una nit vaig sortir del meu despatx, era l'hora de plegar i al pàrquing vaig... vaig vomitar. De fàstic. Feia massa temps que ignorava certes coses... repugnants. Feia veure que no existien. D'alguna manera t'hi preparen. A mesura que vas ascendint en l'empresa, la proximitat amb els directius va a més. El tracte canvia. Et fan sentir com si formessis part d'una família en la qual tu ets una peça important. El tracte és més de tu a tu. T'expliquen coses personals. Comparteixen amb tu els maldecaps que tenen com a empresa, les dificultats, els cops de colze de la competència, l'esforç que fan per no acomiadar treballadors, etcètera, etcètera. Era un apropament estratègic? En tot cas, sense adonar-me'n, van aconseguir que ignorés certes coses repugnants. Havia anat a parar a una gran empresa, tenia un bon sou i la gent del meu voltant tampoc deia res. T'acostumes a mirar cap a una altra banda. Tothom sap que la perfecció no existeix. I una empresa alimentària funciona com totes les altres, només pensa a augmentar el marge de beneficis. Tenint en compte això, podien ser gaire estrictes els controls de

qualitat? Tu què creus? Sovint hi ha inspeccions de sanitat, però si hi ha alguna irregularitat les sancions són mínimes.

I els beneficis altíssims. És èticament reprobable, però com vols obtenir beneficis sense forçar una mica l'ètica? No t'he d'explicar res sobre això, et dediques al periodisme. En fi, Dalimentària, la meua empresa, exempresa, es dedica a productes molts. Espècies. Pebre, cúrcuma, pebrot vermell... Per exemple, Dalimentària treballava amb una altra empresa que obtenia el pebrot vermell en espècies a partir de residus d'extracció. L'oli essencial del pebrot vermell s'obté per mitjà de dissolvents. Dalimentària va comprar centenars de tones d'aquesta porqueria, perquè no té un altre nom, que s'envasava, això sí, amb unes llaunes moníssimes. Vols alguna cosa que s'entengui més? Si fas analitzar pots de safrà, trobaràs restes de pols de maó barrejada amb colorants prohibits. Encara que et sembli impossible és fàcil que el consumidor no se n'adoni. Ho trituren tot, ho tracten i ho dilueixen en el que anomenen *partides sanes*. Els proveïdors no tenen escrúpols, però una mica de sentit de l'humor sí. Més coses repugnants: restes d'excrements de ratolí en el pebre. I en altres espècies hi havíem arribat a trobar restes d'excrements de cavall. Al principi estava escandalitzada, però els meus companys em recomanaven que em relaxés. Em deien que eren quantitats mínimes, que de cap manera podien perjudicar la salut dels consumidors. Però un dia vaig vomitar en aquell pàrquing i vaig dir prou. L'endemà vaig fer un informe. Els meus caps sabien perfectament el que passava, tothom ho sabia. Però jo vaig començar a seguir el protocol que m'havia estat saltant durant massa temps. M'havien contractat per fer controls

estrictes de qualitat. M'ho van agrair. Van ser molt amables. Em van assegurar que es corregirien aquestes irregularitats. Però no van fer res. I va passar un mes. Els vaig avisar que, si no preniën mesures, enviaria l'informe a les autoritats sanitàries. I que, si les autoritats sanitàries no actuaven, faria públic l'informe. A partir d'aquí les coses van empitjorar. El director de vendes em va dir que estaven molt decebut amb mi. No havia sabut entendre la filosofia de l'empresa. Em van fer sentir com si els hagués... traït. Em van traslladar a fer tasques administratives, mentre decidien si m'acomiadaven. Em van recordar la clàusula de confidencialitat. No estaven inquiets per si enviava l'informe a Sanitat, no, això no els amoïnava gens. Una part del pressupost està destinada a pagar aquesta mena de sancions ridícules, el que els amoïnava és que anés a la premsa. Per això soc aquí. Aquella mateixa setmana van entrar a casa i em van robar l'ordinador. Dos dies després, el mòbil a la feina. Una casualitat, vaig pensar. Però la setmana següent vaig tenir un accident amb la moto. Un cotxe em va tocar pel darrere, em va fer caure i va desaparèixer. Hi ha un testimoni, però ni ell ni jo podem identificar el cotxe. Massa casualitats, no? A la policia diuen que tot plegat és molt inconsistent. He portat la denúncia de l'incident amb el cotxe. La corroboració del testimoni. La carta d'acomiadament. I la denúncia que he fet. Els he denunciat per acomiadament improcedent. Hem d'anar a judici. Vull deixar molt clar que el que t'acabo d'explicar no és una pràctica habitual en les empreses d'alimentació. Impossible. Però Dalimentària és un gegant en el sector i, pel que sembla, té molt bones relacions allà on les ha de tenir.

Nit. Al despatx sala d'estar. Malgrat el que digui el personatge de la DONA, no hi ha ni desordre ni brutícia.

DONA: Faig el que puc i tu també, però hauríem de contractar algú que ens ajudés a netejar la casa. Un parell de dies a la setmana. No soc una maniàtica de l'ordre ni de la neteja, però entre tu i la Muriel la casa està molt desendreçada.

PERIODISTA: No és veritat.

DONA: Ets molt caòtica.

PERIODISTA: No és cert.

DONA: Últimament sí. No sé què et passa.

PERIODISTA: Podem parlar d'això en un altre moment?

DONA: Ja m'avisaràs quan puguem tractar un tema tan polèmic.

PERIODISTA: Ara no.

DONA: M'ha quedat clar.

PERIODISTA: Per què no surts una estona? Una o dues hores.
Necessito estar sola.

DONA: Què has de fer?

PERIODISTA: Tallar-me les venes.

DONA: Ho deixaràs tot fet una porqueria. Això també és casa meva.

PERIODISTA: Ja me'n vaig jo.

DONA: On?

PERIODISTA: A qualsevol lloc on serveixin una cervesa ben freda i ningú m'atabali amb la seva/.

DONA: Es pot saber què et passa?

PERIODISTA: Es pot ser més idiota, més ingènua i més patètica? Hauries d'haver sentit la trucada. Intentava fer veure que em feia gràcia el que em pensava que era una broma, seguia el joc. Però en el fons volia saber si el *mail* que m'havien enviat anava de debò.

DONA: Quin *mail*?

PERIODISTA: No s'hi volia posar. He dinat mil vegades amb ell, he estat a casa seva. Però avui no s'hi volia posar. Amb els anys hem arribat a tenir un nivell de confiança fastigós, fins i tot m'ha explicat les marranades que fa amb les prostitutes. I jo, sempre aguantant-lo. Morint-me de fàstic, però aguantant-lo. No s'hi ha volgut posar. He hagut de parlar amb el subdirector i m'ho ha confirmat.

DONA: Hi ha problemes a la redacció?

PERIODISTA: Se n'han tret un del damunt.

DONA: T'han acomiadat?

PERIODISTA: Renovació. És a dir: «Putxa casposa, ves-te'n a casa. T'has fet gran, ens fas nosa. Ens fa nosa que ens diguis masclistes quatre o cinc vegades cada dia. Ens fa nosa que et queixis de les condicions de treball, ens fa nosa que els teus articles siguin cada vegada més incòmodes».

DONA: Tot això t'han dit?

PERIODISTA: No, no són tan valents. Només han fet servir aquesta paraula: «renovació». Renovació? I una merda, els molesta que algú els digui les coses a la cara.

DONA: Però... no pot ser.

PERIODISTA: Sí que pot ser.

DONA: Després del teu article de Lampedusa?

PERIODISTA: Oblida Lampedusa. Fa temps que se'm volien treure de sobre. Necessitaven una excusa i el darrer article que he escrit al blog ha sigut perfecte.

DONA: Però si era inofensiu.

PERIODISTA: Tan inofensiu que m'han acomiadat.

DONA: Jo no l'he trobat gaire *radical*. Volies que ho fos, oi? Faig servir aquesta paraula perquè recordo que tu la vas esmentar. Tampoc sé si la paraula *radical* significa el mateix per a totes dues. Per a mi parlaves sobre la covardia. I crec que no pots parlar de la covardia des de la covardia.

PERIODISTA: En aquest precís moment no necessito un comentari de text, no necessito que em *matxaquis*. Necessito que em facis costat. Demano massa?

DONA: Has begut?

PERIODISTA: Començaré a fer-ho ara.

DONA: És clar que sí, jo t'acompanyaré. Em sap molt de greu que t'hagin acomiadat. Ets la periodista més... emblemàtica d'aquest diari, gairebé un símbol. Molta gent es compra aquesta merda de diari per tu.

PERIODISTA: Tampoc cal que et passis. Entre poc i massa.

DONA: Ho dic de veritat, és molt injust el que t'han fet. Et trobaran a faltar.

PERIODISTA: Segueixen acomiadant treballadors compulsivament.

I encara tenen els collons de fer servir la coartada de la crisi. Volen menys gent fent el mateix volum de feina. I volen gent nova, dòcil. A qui puguin pagar una merda i ho acceptin amb un somriure a la cara. Soc absolutament prescindible. Em pensava que a mi no em tocaria, però m'ha tocat.

DONA: Vols demandar-los? Conec un advocat boníssim, el senyor Hernández. Te n'he parlat alguna/.

PERIODISTA: Fa miracles, el senyor Hernández?

DONA: Truca-li.

PERIODISTA: No em facis riure. Em poden esclafar fent així amb els dits.

DONA: Saps on viu el director?

PERIODISTA: És clar que ho sé. Si he estat a casa/.

DONA: Vols que anem a fer-li una cara nova?

PERIODISTA: Vull tenir el plaer d'escopir-li a la cara, però avui no. Escolliré el dia.

DONA: Vols que sortim?

PERIODISTA: M'estimo més quedar-me aquí aquesta nit. Fer un gintònic i veure alguna pel·lícula. Saps si fan alguna cosa avui?

DONA: Un documental sobre Stalin.

PERIODISTA: No se m'acudeix cap pla que ho pugui superar.

DONA: Segur que et trucaran d'algun altre lloc, tens molts contactes.

PERIODISTA: Retiro el que he dit de donar-me suport, no cal que t'hi esforcis. Res del que diguis em farà sentir millor.

DONA: Com puc ajudar-te?

PERIODISTA: Prepara el gintònic.

Vespre. A la taula del despatx hi ha llibres amuntegats, retalls de diari. Un flexo. Un got d'aigua. La PERIODISTA tecleja al seu Mac quan entra la NOIA.

PERIODISTA: Estic fent una excepció, normalment/.

NOIA: Ho sé, gràcies.

PERIODISTA: Però les circumstàncies, les meves circumstàncies, fan que/.

NOIA: M'ha quedat clar, no cal que t'excusis més.

PERIODISTA: D'acord.

NOIA: És un pis antic. Fa olor de pis antic. Això no és necessàriament dolent.

PERIODISTA: Em treus un pes del damunt.

NOIA: És com a casa, com tornar a casa dels pares. Un lloc on passen coses previsibles. M'agrada. Tens gats?

PERIODISTA: Ets al·lèrgica?

NOIA: No moriré.

PERIODISTA: La Muriel.

NOIA: Molt original.

PERIODISTA: Però està tancada.
NOIA: No cal.
PERIODISTA: Ho gravaré.
NOIA: Em sembla bé.
PERIODISTA: No cal que em donis la teva aprovació.
NOIA: Tinc entès que normalment sí que s'ha de donar l'aprovació.
PERIODISTA: És un pur formalisme.
NOIA: Ens els saltarem per algun motiu que se m'escapa?
PERIODISTA: Em dones la teva aprovació?
NOIA: És clar. Una mica antiga aquesta gravadora, potser amb el mòbil/.
PERIODISTA: Comencem?
NOIA: Ho dic per no fer feina en va. Una màquina tan vella pot fallar.
PERIODISTA: Comencem?
NOIA: Quan vulguis.
PERIODISTA: Com et dius?
NOIA: M'agradaria que el meu nom no es fes públic. És possible?
PERIODISTA: A què et dediques?
NOIA: Vaig estudiar enginyeria agroalimentària. Fa uns anys vaig entrar a treballar a l'empresa Dalimentària SL.
PERIODISTA: Quants anys, pots ser més precisa?
NOIA: Dos i mig. Dos i set mesos.
PERIODISTA: Quina era la teva feina específica en aquesta empresa?
NOIA: Vaig fer diverses coses. Al final m'encarregava de dirigir els controls de qualitat.

PERIODISTA: Vas anar ascendint?

La NOIA assenteix.

PERIODISTA: T'agradava aquesta feina?
NOIA: Quina importància té això?
PERIODISTA: Ja ho veurem, si en té o no en té.
NOIA: El que importa són els fets i no aquestes...
PERIODISTA: Aquestes?
NOIA: No entenc aquesta mena de preguntes, el que/.
PERIODISTA: I jo no entenc aquesta hostilitat.
NOIA: Quina hostilitat?
PERIODISTA: Aquesta tensió cap a mi.
NOIA: Cap a tu?
PERIODISTA: Cap a mi.
NOIA: Perdona, suposo que reviure tot això em tensa una mica.
Em calmo. I disculpa.
PERIODISTA: Seguint?
NOIA: Una nit vaig sortir del meu despatx, era l'hora de plegar i al pàrquing vaig... vaig vomitar.
PERIODISTA: No et trobaves bé?
NOIA: De fàstic.
PERIODISTA: Fàstic.
NOIA: Feia massa temps que ignorava certes coses... repugnants.
PERIODISTA: Les ignoraves?
NOIA: Feia veure que no existien. D'alguna manera t'hi preparen.
PERIODISTA: Pots desenvolupar-ho una mica més?

///

PERIODISTA: L'ideal del periodisme seria per a mi com si algú apuntés amb una pistola carregada al periodista cada vegada que ha de transmetre una informació. Amb la imminent amenaça de disparar si allò que diu no és estrictament cert.

DONA: Quan llegeixo alguna cosa, sigui el que sigui, m'agrada veure la persona que hi ha al darrere, no saber la seva opinió sobre el tema en qüestió, sinó veure la persona.

///

PERIODISTA: Has denunciat l'empresa?

NOIA: Per acomiadament improcedent. Hem d'anar a judici.

PERIODISTA: D'acord.

NOIA: Ja hem acabat?

PERIODISTA: Ja et diré alguna cosa, he de fer algunes comprovacions.

NOIA: També hi ha el telèfon del meu advocat, per si vols parlar amb ell.

PERIODISTA: No ho crec, però gràcies.

NOIA: Està tot bé? Passa res?

PERIODISTA: No sé si ho saps, però m'han acomiadat del diari.

NOIA: Sí que ho he llegit, sí.

PERIODISTA: No crec que et pugui ajudar. Em sap greu que hagi vingut fins aquí. T'hauria d'haver dit que no des de l'inici.

NOIA: Puc tornar un altre dia.

PERIODISTA: No canviarà res que tornis un altre dia. Em pensava

que la teva història em podria ajudar, però no és així. No em puc fer càrrec de/.

NOIA: Per què no?

PERIODISTA: Ara com ara, la notícia, almenys entre aquestes quatre parets, soc jo.

NOIA: A mi també m'han acomiadat.

PERIODISTA: No ho comparis ni per un moment.

NOIA: Per què no?

PERIODISTA: Escriure articles, columnes, és la meva vida. Tu ets jove, tu et dedicaves a trobar restes d'excrements de ratolí als pots de pebre, faràs moltes més coses a la vida, t'ho asseguro. Ho respecto molt; bé, fins on puc respectar-ho.

NOIA: El que m'han fet a mi també és injust.

PERIODISTA: No tinc prou infraestructura per investigar.

NOIA: Però tens un blog que llegeix moltíssima gent.

PERIODISTA: Com qui té la metadona, per anar-ho deixant progressivament.

Entra la DONA.

DONA: Perdoneu que molesti.

PERIODISTA: Estem acabant.

DONA: He fet el sopar.

PERIODISTA: Et pots esperar un moment?

DONA: He preparat alguna cosa per a totes tres.

PERIODISTA: No, ella ja se'n va.

NOIA: Gràcies.

DONA: Una truita i una mica de/.

PERIODISTA: Sents el que t'estic dient?

DONA: D'amanida. Et ve de gust una amanida?
NOIA: Gràcies, de veritat.
PERIODISTA: Ves a la cuina, ella ara se'n va.
DONA: Em sap greu, però he estat escoltant.
PERIODISTA: No t'hi fiquis.
DONA: Per què no l'ajudes?
PERIODISTA: Que no t'hi fiquis.
DONA: És molt bona persona i molt bona professional. Ara està passant per un mal moment, però se'n sortirà. Te'n sortiràs.
PERIODISTA: Soc jo la que està passant un mal moment?
DONA: Te'n sortiràs. I tu. I jo. Totes tres. Ara vinc amb el...
PERIODISTA: No es queda a sopar i punt.
DONA: Trec l'ampolla de vi? Jo no en beuré, però vosaltres sí, no?

La DONA se'n va.

NOIA: Tranquil·la, ja me'n vaig, no vull/.

La DONA torna de la cuina amb una safata plena de menjar. Malgrat la incomoditat inicial, totes tres sopen. Una hora més tard.

PERIODISTA: Encara ets aquí?

La NOIA assenteix.

PERIODISTA: Mira, no tinc l'energia que cal per capbussar-se en aquest merder. La meva germana no està bé. A mi m'han

acomiatat. Per molt cru que sigui el que t'ha passat no ets el centre del món.

NOIA: No em creus, és això?

PERIODISTA: Tant me fa, si t'ho inventes.

NOIA: Per què m'ho hauria d'inventar?

PERIODISTA: No ho sé, potser deus pensar que sortir a la premsa pot jugar al teu favor al judici.

NOIA: I no és així?

PERIODISTA: Es publiquen moltes barbaritats i ningú en fa cas.

NOIA: Però aquesta és veritat.

PERIODISTA: No hi ha cap diferència. I jo no he dit que t'ho hagi inventat. Dic que tant me fa. A més a més, no et puc assegurar que fes bé la meva feina, amb rigor. No estic al cent per cent. Encara m'estic recuperant de la putada que m'han fet.

NOIA: Feia molts anys que hi treballaves?

PERIODISTA: Uns quants.

NOIA: Quants, aproximadament? Per fer-me'n una idea.

PERIODISTA: Més de vint.

NOIA: Jo no sé si podria aguantar tant de temps en un mateix/.

PERIODISTA: No t'amoïnis, ja no queden feines així.

NOIA: Tu també vas trobar excrements de ratolí en algun lloc?

PERIODISTA: Perdona?

NOIA: Vas fer alguna cosa que no els va agradar? Vas qüestionar-los? Vas molestar-los d'alguna manera?

PERIODISTA: M'agradaria poder donar-te una explicació heroica, però no crec que sigui el cas.

NOIA: Doncs què ha passat? No feies bé la teva feina?

PERIODISTA: Això els ho hauries de preguntar a ells.

NOIA: Estan fent una reducció de plantilla?

PERIODISTA: És el que diuen.

NOIA: De tota manera, a mi m'agrada molt més el que escrius en el teu blog.

PERIODISTA: Escolta, el sopar ha estat agradable/.

NOIA: Molt.

PERIODISTA: Però no ha canviat res. Ho sento molt, però jo no et puc ajudar. Segur que algú del meu diari/.

NOIA: Exdiari.

PERIODISTA: Exdiari. Segur que algú s'interessarà per la teva història.

NOIA: Vull que siguis tu.

PERIODISTA: Puc donar-te algun nom.

NOIA: Vull que siguis tu.

PERIODISTA: No m'atabalis.

NOIA: M'agraden els teus articles. Fa temps que els lleigeixo.

PERIODISTA: No em facis la pilota, no et servirà de/.

NOIA: De veritat, m'agrada com fas la teva feina. Fas que confïi en tu. El de Lampedusa/.

PERIODISTA: A la merda Lampedusa, fa més d'un any d'aquell article.

NOIA: Doncs jo encara el recordo. Era boníssim. Et van donar un premi, oi?

PERIODISTA: Què és el que t'agrada tant dels meus articles?

NOIA: És com si una amiga propera m'expliqués alguna cosa que li ha passat.

PERIODISTA: Estalvia't la cursileria, si us plau.

NOIA: No ho sé, el que vull dir és que el lloc des d'on... No estàs per sobre del lector. No em tractes d'idiota. Ni amb condescendència. Ets creïble, honesta, normal.

PERIODISTA: T'agraeixo els afalacs, darrerament els he trobat a faltar. De tota manera, ara te n'hauries d'anar.

NOIA: No t'importa el que em va passar?

PERIODISTA: Deixa'm en pau, va. Tinc altra feina.

NOIA: No tens altra feina. T'has quedat sense res. En el fons t'estic fent un favor.

PERIODISTA: A sobre, he d'aguantar això?

NOIA: Perdona, estic nerviosa. De vegades no tinc filtre. El que volia dir és que ens podem ajudar mútuament.

PERIODISTA: Què és el que no t'entra al cap?

NOIA: Necessito que m'ajudis.

PERIODISTA: Però què passa, que soc l'única periodista en aquest món? No insisteixis més. T'ho torno a dir, encara em queda algun contacte, li faré una trucada i/.

NOIA: Saps quantes vegades ho he hagut d'explicar abans d'anar a parar a tu?

PERIODISTA: No soc la primera? Fantàstic, cada cop t'estimo més.

NOIA: He anat a un munt de diaris. De ràdios. I tothom m'ha dit el mateix, que la meva història de moment no hi té cabuda.

PERIODISTA: Al meu exdiari també?

La NOIA assenteix.

PERIODISTA: És curiós que hagi oblidat comentar-me aquest detall.

NOIA: Ningú m'ha fet cas. Ningú. No en vull treure res, de veritat. Tant me fa el judici. Només vull que el que em va passar serveixi d'alguna cosa, encara que sigui petita.

PERIODISTA: Ni se t'acudeixi plorar.

La NOIA fa un esforç per no posar-se a plorar.

PERIODISTA: Et penses que estic tan desesperada com per acceptar una feina que ha rebutjat tothom? Surt de casa meva d'una vegada.

NOIA: Però que no ho veus, que és una bona història per a tu? David contra Goliat. És del que parles en els teus/.

PERIODISTA: Que surtis.

NOIA: Puc deixar-te el meu telèfon? Per si t'ho repenses.

PERIODISTA: Ja el tinc.

NOIA: Per si de cas.

PERIODISTA: Te'n vas.

*Nit. Sala despatx. La taula. Conversa per Skype amb el director.
Un any enrere.*

PERIODISTA: Aquest ofici nostre de cada dia és sovint una carnisseria de barri. Estàs esperant tanda i, si et descuides, et tallen el braç o el cap o el que trobin en primer terme. La pregunta és: tindràs prou força perquè et tornin a créixer els dos braços? El cap?

///

PERIODISTA: On ets? (...) Washington? M'encanta Washington. (...) Estic molt contenta que m'hagis donat l'ok a això del Pietro Bartolo. Sí, sí, ja he començat a treballar-hi, és d'una humanitat aclaparadora. (...) Ja veuràs que anar a l'illa i poder-lo veure *in situ* m'ajudarà a transmetre molt millor l'essència del que està fent. (...) I tant, ara és el moment de fer-ho i no només perquè el context ens obliga, que també, sinó perquè, a part de tocar el tema dels immigrants

i refugiats, darrere d'aquest home hi ha una personalitat senzilla i autèntica que sense pretendre-ho desemmascara molta hipocresia. (...) Sí, sí, tens tota la raó, no hem de presentar-lo com un heroi, encara que ho sigui, ni com un místic que salva vides, més aviat com un home molt normal que fa coses excepcionals i que són excepcionals perquè la majoria de nosaltres opta per mirar cap a una altra banda, quan no fa coses pitjors.

DONA: He anat al metge. I ha confirmat el diagnòstic.

PERIODISTA: No sé què dir.

DONA: Mentre no ploris. En aquesta casa no suportem els melodrames. Ens ho esperàvem. Sí o no?

PERIODISTA: Ens ho esperàvem, però...

DONA: Tinc una fantàstica oportunitat al meu davant.

PERIODISTA: Una oportunitat de què? No, no, és una merda així de grossa.

DONA: Dius això perquè no veus més enllà.

PERIODISTA: Ho estic elaborant, metabolitzant. Necessito el meu temps.

DONA: No comencis a plorar. Que això de plorar és de gent amb pocs recursos.

PERIODISTA: Com pots dir una cosa així?

DONA: Faig broma, necessito fer-ne una mica de broma. Puc?

PERIODISTA: Perdona, perdona'm és que... Perdona.

DONA: Em quedaré una temporada aquí. Et sembla bé? Et va bé?

PERIODISTA: És clar, tens la teva habitació.

DONA: Se m'ha acabat el contracte del pis i per renovar-lo em demanen una bestiesa.

PERIODISTA: Vine quan vulguis.

DONA: Demà, demà començaré a portar coses.

PERIODISTA: Demà me'n vaig de viatge una setmana.

DONA: Vacances?

PERIODISTA: Vacances? Què és això? Me'n vaig a Lampedusa a fer un reportatge. Estaràs bé?

DONA: És clar que estaré bé.

PERIODISTA: Així la Muriel no morirà de gana.

DONA: Em fa por preguntar-te a qui de les dues estimes més.

PERIODISTA: Val més que no m'ho preguntis.

///

PERIODISTA: Em moria de ganes de trepitjar el terreny una altra vegada. Feia anys que no ho feia. Se m'estava fent el cul gros d'estar clavada a la cadira. Ara la manera d'aconseguir la informació és més clínica, més freda. La majoria de continguts venen de la xarxa, ja filtrats. Abans, per fer una petita peça, havies de fer una feïnada, havies d'estar en el lloc on passava. Ara tot ve d'agències, la mateixa informació. L'únic que canvia és la literatura de cada mitjà i evidentment la manera d'enfocar-la. Però la font no es posa en qüestió i aquest és el problema.

Nit. Hi ha llum de treball al despatx. La periodista intenta concentrar-se davant del Mac. La DONA es relaxa al sofà. Tornem al present.

DONA: He escrit un conte. L'últim. No penso escriure'n cap més. Quants en dec haver escrit? Mil? Com és que no ho he comptat mai? Aquesta dèria de comptar-ho tot. No et pots imaginar com odio la tortuga Tomasa. Però els nens són molt agraïts. T'hauries d'haver dedicat a escriure contes infantils, com jo. Series molt més... com jo. Potser hauríem competit l'una amb l'altra. En certa manera, ja ho hem fet. Tu més que jo. Tens aquest caràcter... difícil.

Silenci.

DONA: Hi havia una gavina al terrat, amb el coll torçat. No, això no és el conte, és real.

PERIODISTA: No em distreguis.

DONA: Feia dies que hi era, ningú retirava el cadàver. Ja saps com són els veïns.

PERIODISTA: Ho has fet tu?
DONA: Ara ja reposa al contenidor.
PERIODISTA: Quin fàstic.
DONA: M'he posat guants. Em feia molta angúnia saber que hi havia tanta putrefacció aquí dalt. Aquestes bèsties tenen bacteris multiresistents. Treballaràs fins gaire tard?
PERIODISTA: No ho crec. Però/
DONA: No vull que es torni a repetir en aquesta casa l'escena de l'altra nit.
PERIODISTA: Quina escena?
DONA: Dues noies en pijama/
PERIODISTA: Aquestes dues noies som tu i jo?
DONA: En pijama, veient un documental sobre Stalin.
PERIODISTA: Som gent etèria.
DONA: Això tu. Jo soc de la mística dels peus a terra i els ulls oberts. Ja ho saps.
PERIODISTA: Em rendeixo. Estic bloquejada.
DONA: Vols que anem al bingo una estona? Una mica d'esbarjo t'anirà/
PERIODISTA: La ginebra és horrible.
DONA: Depèn de com vagi la nit.
PERIODISTA: I l'endemà encara és pitjor.
DONA: Quan t'hi tornis a posar s'escriurà sol, ja ho veuràs.
PERIODISTA: No sé si val la pena seguir mantenint el blog.
DONA: Per què no?
PERIODISTA: Alguna cosa s'ha desinflat. Sense la pressió que hi havia al diari, no ho sé, no m'ho acabo de creure. Tu com ho fas per no enfonsar-te?
DONA: Ja hi tornem a ser.

PERIODISTA: La teva vida és objectivament una merda.
DONA: Gràcies.
PERIODISTA: Ho dic amb tota la pena del món. Molt pitjor que la meva, que ja és dir, i en canvi/
DONA: La meva vida és estupenda.
PERIODISTA: Com ho fas per autoenganyar-te tant i tan bé?
DONA: T'agrada preocupar-te.
PERIODISTA: Molt.
DONA: A mi no. És la teva droga. Problemes, problemes i més problemes. Sembla que no puguis viure sense problemes. Aquesta addicció a estar amoïnats.
PERIODISTA: I el teu punt compulsiu de trobar la part positiva en totes les coses?
DONA: Pura supervivència, però parlàvem de tu.
PERIODISTA: No sé si em ve gaire de gust.
DONA: Sempre queixant-te que si el diari no et deixa fer les coses a la teva manera, que si sempre t'estan al damunt. I ara que tens l'oportunitat de dir el que vulguis, ara que ets lliure, independent, ara et desinflies? Ara et fa falta aquella pressió? En què quedem?
PERIODISTA: M'han enviat un correu per error, ni se n'han adonat.
DONA: Un altre? Els carrega el diable.
PERIODISTA: És pel dinar que fem cada any a la platja. M'han inclòs sense adonar-se'n. Al final del *mail* recomanaven llegir el meu blog, per passar una bona estona.
DONA: És un compliment.
PERIODISTA: No ho deien en aquest sentit.
DONA: De veritat?

PERIODISTA: Més aviat trobaven patètica la meva insistència a donar lliçons de periodisme.

DONA: La condició humana és així. Quan algú cau, els altres se'n riuen.

PERIODISTA: No ho sé, esperava una altra cosa. O almenys no esperava tanta indiferència. Dels col·legues. Dels lectors.

DONA: Amb una manifestació n'hauries tingut prou?

PERIODISTA: Han plegat dos companys més, d'investigació.

DONA: També els han fet fora?

PERIODISTA: Han decidit anar-se'n perquè els havien censurat uns articles que no deixaven gaire bé el govern. I no ho han acceptat. Jo també hauria d'haver plegat abans que m'acomiadessin. Què he estat fent tots aquests anys?

DONA: He de respondre jo?

PERIODISTA: M'he explicat a mi mateixa que era combativa, incòmoda. Però en el fons jo sabia quines línies vermelles podia travessar i quines no. He seguit el joc.

DONA: T'has acostumat a no veure més enllà del que et convenia. És el que fa la majoria de la gent. No et castiguis.

PERIODISTA: I per què no ho he vist?

DONA: La nostra pròpia mediocritat no ens deixa veure la mediocritat. M'he passat?

PERIODISTA: Penses que soc mediocre?

DONA: No, és clar que no. És una manera de parlar. Ets molt responsable i perfeccionista.

PERIODISTA: Soc una bona noia? Una noia obedient?

DONA: No ets una *hooligan*. Tu mateixa acabes de dir que no has travessat certes línies vermelles, si vols faig veure que no ho he sentit. Em pensava que ho tenies més endreçat tot

això. Què vols? Que et digui que ets una gran professional i que tothom et respecta molt?

PERIODISTA: No necessito que em facis sentir com una merda perquè ja em sento com una merda. Ho entens, això?

DONA: No t'adones que t'estàs barallant amb tu mateixa?

PERIODISTA: Et pregunto si ho entens, això?

DONA: Ara ve quan és impossible raonar amb tu?

PERIODISTA: Estic cansada. Vaig a posar-me el pijama i a dormir.

DONA: Per què no dones una oportunitat a la noia que va venir l'altra nit? Seria un bon article per reivindicar-se.

PERIODISTA: No estic tan desesperada.

DONA: És greu el que explica.

PERIODISTA: Tant me fa.

DONA: Oblidava que ets experta a deixar tirada la gent.

PERIODISTA: Ara has de sortir amb això?

DONA: T'aniria molt bé deixar de pensar només en tu, ni que fos un moment.

PERIODISTA: Parlàvem de feina. No t'ho facis venir bé per portar-ho al teu terreny.

DONA: No t'amoïnis, ja he assumit que de certes coses no en podrem parlar mai. Ho he intentat un munt de vegades, però ets un mur.

PERIODISTA: Però parlar de què?

DONA: De tu, de mi. Del que ens va passar. Sé que costa molt. Però per a mi és important. Hi ha data de caducitat. Ja ho saps.

PERIODISTA: Dius que no ho fas expressament i jo intento creure't, però sempre acabes encertant just en la meua línia de flotació.

La PERIODISTA se'n va cap a l'habitació.

7

DONA: Si t'ho repenses, em sembla que fan un documental sobre l'ascens de Hitler al poder.

Despatx sala d'estar. La DONA. Quan la NOIA torna del lavabo, ho observa tot amb avidesa.

DONA: M'he passat més de mitja vida mirant de deixar la carn vermella, els làctics, la ginebra, i ha estat impossible. M'he convençut més de mil vegades que ho havia de fer. He deixat de menjar-ne durant un temps, però hi torno a caure. No ho puc evitar. Ara és massa tard, hi ha coses que, si no les atures en el moment just, després són com monstres, tenen massa força i t'has de rendir. Amb l'heroïna, però, me'n vaig sortir. Vaig guanyar. Fa més de quaranta anys, però quan hi penso encara somric.

///

NOIA: Trigarà gaire?

DONA: Deu ser a punt d'arribar.

NOIA: El lavabo fa olor de pavelló esportiu. Gasteu molt en lleixiu?

DONA: Últimament la brutícia ens devora.
NOIA: No n'hi ha per a tant, casa meva és pitjor.
DONA: És com si hi hagués hagut una tempesta aquí dins. Però les tempestes també porten coses bones. A tu, per exemple.
NOIA: Gràcies, mai m'havien dit una cosa així.
DONA: Per a ella has estat providencial, era un moment molt delicat. I de sobte apareixes com per art de màgia. No t'ho dirà, però està molt il·lusionada.
NOIA: Soc jo la que ha d'estar agraïda, és una gran periodista.
DONA: Ho és.
NOIA: Em costa molt d'entendre que l'hagin acomiadada. Tota una vida dedicada a aquesta feina, tot el prestigi que té i se la treuen del damunt així com així?
DONA: Del prestigi, ningú se'n recorda passats uns dies.
NOIA: Potser hi ha alguna cosa més, no trobes?
DONA: Alguna cosa més?
NOIA: Que expliqui el seu acomiadament. Te n'hauria parlat?
DONA: No sé si t'estic entenent.
NOIA: Teniu una bona relació?
DONA: Què és exactament el que m'estàs preguntant?
NOIA: No pregunto res. Només que/.
DONA: No confies en ella?
NOIA: És clar que sí, per què no ho hauria de fer?
DONA: Potser no està al cent per cent.
NOIA: No és això.
DONA: Però s'està esforçant molt. Has de tenir paciència, si comet algun error. Se'n sortirà.
NOIA: No m'has de convèncer, de veritat.
DONA: Ha estat un cop molt dur per a ella. I no només

professional. No s'ho esperava. Però en farà un bon article i arribarà fins al final.
NOIA: No només professional? Què vols dir?
DONA: Tenia molt bona relació amb el director del diari. Eren bons amics.
NOIA: Amics?
DONA: Bons amics.
NOIA: Només bons amics?
DONA: Et sembla poc?
NOIA: Hi va haver res més?
DONA: Res més?
NOIA: Entre ells. Ja saps.
DONA: No, no ho sé.
NOIA: Sí que ho saps.
DONA: No m'ho ha explicat mai.
NOIA: Se'n diu llegir entre línies.
DONA: Ella ha follat molt a la vida, em consta. Jo també. Espero que ens atrapis, si no ho has fet ja. Però em sembla que amb el director només hi havia una bona amistat. En tot cas, no parlem gaire d'aquestes coses.
NOIA: De què parreu?
DONA: D'història. Ens agrada molt la història.
NOIA: Sempre heu viscut juntes?
DONA: Aquesta és la casa on vam créixer quan érem petites. Ella s'hi va quedar, jo fa un temps que hi he tornat.
NOIA: Però us havíeu distanciat?
DONA: Ens havíem distanciat.
NOIA: Per alguna cosa?
DONA: La vida.

NOIA: Les relacions familiars tenen moments delicats.
DONA: Som dues dones solitàries. Independents. Cadascuna ha fet la seva, sempre ha estat així. És clar que passen coses, és clar que van passar coses. Quin avorriment, si no fos així, però ens estimem molt. Fa poc se'm va acabar el contracte del pis on estava. Em pujaven el preu d'una manera criminal. Aquesta ciutat s'ha tornat boja. Entre això i el meu/.

NOIA: I la convivència bé, després de tants anys?
DONA: I aquest interrogatori?
NOIA: No és cap interrogatori, t'ho ha semblat?
DONA: No ho sé, fas moltes preguntes.
NOIA: Ho sento, no volia ser indiscreta.
DONA: Doncs ho començaves a ser. M'estaves fent sentir incòmoda. T'hem obert les portes d'aquesta casa. S'està deixant la pell per denunciar el que et va passar. Què més vols?
NOIA: Em sap greu. Des de «l'accident» estic molt angoixada. M'han deixat la por gravada al cos i de vegades m'atabalo i/.

DONA: Aquí pots estar tranquil·la. Et volem ajudar.
NOIA: De veritat que agraeixo molt el que està fent, per a mi també és providencial. Sort que ha canviat d'opinió.

La DONA assenteix.

NOIA: L'has convençuda tu?
DONA: Hi he contribuït.
NOIA: Ningú més m'ha fet cas.
DONA: Com és que ningú s'ha interessat per la teva història? És molt inquietant, se'n podria fer una pel·lícula.

NOIA: T'asseguro que jo no l'aniria a veure.
DONA: Perdona, m'imagino que ho deus haver passat molt malament. És deformació professional.
NOIA: A què et dediques?
DONA: Escric contes infantils, però veig relats a tot arreu, fins i tot a la cua del súper.
NOIA: I t'has pogut guanyar la vida?
DONA: Vaig vendre els drets a fora i en van fer una sèrie. Miraculosament he sobreviscut durant molts anys. Ara ja no, ara tot és molt diferent. Irreconeixible, almenys per a mi.
NOIA: Ella escriu articles i tu contes?
DONA: La mare també escrivia.
NOIA: La teva germana ha escrit literatura?
DONA: Alguna cosa, però no ho ha deixat llegir a ningú.
NOIA: A tu tampoc?
DONA: És molt perfeccionista.
NOIA: I misteriosa.
DONA: Reservada.
NOIA: Saps sobre què escriu?
DONA: No en tinc ni idea.
NOIA: I no t'agradaria saber-ho? No donaries el que fos per tafanejar entre els seus escrits i llegir-ne alguna cosa?
DONA: No faria mai una cosa així.
NOIA: Imagina't que ho té tot tancat en clau en un calaix. Un dia es descuida la clau en un lloc visible i et diu que no tornarà a casa fins al vespre. No estaries temptada? A mi m'ho pots confessar, no l'hi diré.
DONA: Ets divertida, quan t'ho proposes.
NOIA: Segur que s'endurà uns quants secrets a la tomba.

DONA: I qui no?
NOIA: La respecto molt, però no sembla una persona fàcil. Deu tenir el seu caràcter, el seu orgull. M'equivoco?
DONA: Com tothom.
NOIA: Estic tornant a ser indiscreta?
DONA: Una mica.
NOIA: Impertinent?
DONA: Una mica.
NOIA: Ho sento, ja paro.
DONA: I tu?
NOIA: Jo?
DONA: Per què estàs fent tot això?
NOIA: Fent el què?
DONA: Per què t'hi va la vida que aparegui la teva història publicada? Tant hi creus en el periodisme?
NOIA: Tu creus més en la literatura?
DONA: No t'escapis més, va. Mostra't una mica.
NOIA: No confio en els grans diaris, però/.
DONA: Però va ser la primera porta que vas anar a trucar, això és el que vas dir.
NOIA: Em meravella aquesta afició que tens d'escoltar les converses dels altres.
DONA: Et tornes a escapar.
NOIA: Vols saber... Què vols saber?
DONA: La meva germana és una bona persona. No és perfecta, però té un cor enorme. I és fràgil, saps? Sempre ho ha estat, s'ha d'anar amb compte amb ella, d'acord? De petita, quan alguna nena o algun nen l'emprenyava més del que era tolerable, apareixia jo, aquí on em veus, i li feia empassar

un grapat de sorra. Vaig a donar menjar a la Muriel. Ets a casa teva.

La DONA surt, la NOIA es queda sola i una mica desconcertada.

Nit. S'ha fet fosc al despatx sala d'estar, segueix el desordre damunt la taula.

NOIA: Travessava un pas de vianants i em vaig quedar clavada, al mig. Em pensava que em moria, convençuda que no arribava a l'altra banda de l'avinguda. No sé com ho vaig fer, però vaig aconseguir acabar de travessar i asseure'm en un banc. Em costava respirar. Per primera vegada a la meua vida perdia el control de la situació. No podia subjectar el meu cos, el meu cap no m'ajudava. M'estava marejant. Al banc del costat hi havia una altra dona i vaig pensar: si no se'm passa, li demanaré que m'acompanyi a casa. Aquest pensament em va tranquil·litzar. Després vaig adonar-me del que m'estava passant. Un atac de pànic. Acceptar-ho i permetre-ho em va ajudar. Cinc minuts després vaig aixecar-me i vaig tornar a casa. Bé, a casa, a la meua habitació. Per poder pagar el lloguer de l'habitació, omplir el meu calaix de la nevera i comprar-me de tant en tant, dic de tant en tant, unes calces, he de multiplicar-me fent petites

feines de merda. La suma no arriba a ser un sou digne. No tinc parella, no tinc fills i en vull tenir. Sí, en vull tenir. I sí, m'angoixo molt, moltíssim. Potser excessivament. Malauradament no podem triar com ens afecten les coses.

De què em serveix tenir dues carreres? De què em serveixen les bones, boníssimes, notes que vaig treure? Totes les renúncies que vaig fer? Que segueixo fent. De què em serveixen? El meu instint de supervivència treu el cap. Des de fa un temps estic disposada a fer qualsevol cosa per aconseguir una feina digna (no, sexe no, imbècil). Potser sona a justificació. Segurament ho és. Però en el fons tant me fa que no s'entengui el que estic fent. Estic desesperada. I tinc idees desesperades. I necessito gent que també estigui desesperada per sortir de tota aquesta desesperació.

///

NOIA: És tard.

PERIODISTA: Em pensava que acabaria abans.

NOIA: Ha anat bé?

PERIODISTA: Encara em queda algú en qui puc confiar.

NOIA: Contactes?

PERIODISTA: He hagut de fer un esforç perquè no tenia ganes de veure cap dels meus col·legues.

NOIA: Per què?

PERIODISTA: No s'han portat gaire bé amb mi.

NOIA: Esperaves més solidaritat, quan et van fer fora?

PERIODISTA: Suposo.

NOIA: Jo també. Quan em van fer fora a mi, vull dir.

PERIODISTA: Són criatures fràgils i envejoses; bé, com ho soc jo.

NOIA: Com ho és tothom. Estàs una mica cremada?

PERIODISTA: Si a aquestes alçades tot fos entusiasme, m'ho hauria de fer mirar.

NOIA: Quin és el pas següent? Em moro de ganes de veure el meu malson publicat.

PERIODISTA: Tinc totes les peces, ara només les he d'endreçar i començar a escriure.

NOIA: Et puc ajudar d'alguna manera?

PERIODISTA: Tinc algunes preguntes.

NOIA: El que sigui.

PERIODISTA: No vull que se m'escapi cap detall abans de començar a redactar.

NOIA: Sempre ets tan curiosa abans d'escriure?

PERIODISTA: Dedico molt temps a polir els articles.

NOIA: No és mètrica. És periodisme. El pots servir cru. No cal cuinar-lo tant.

PERIODISTA: El meu ritme de treball és d'un altre segle. Escrius, tu?

NOIA: No. Alguna cosa.

PERIODISTA: En què quedem?

NOIA: Una mena de dietari, però només per a mi.

PERIODISTA: I no tens intenció de publicar-lo?

NOIA: Cap ni una. No té prou nivell.

PERIODISTA: Ara publica tothom. Però, en fi, centrem-nos en la teva història. He investigat una mica la teva exempresa i he descobert certes coses.

NOIA: No em pensava que arribaries tan lluny.

PERIODISTA: Et pensaves que escriuria qualsevol cosa?

NOIA: Estic impressionada.

PERIODISTA: Hi ha alguna informació que no acaba de lligar.

M'hauràs d'ajudar a interpretar algunes peces que no encaixen. Probablement soc jo, que no les sé fer encaixar.

NOIA: Ets molt modesta.

PERIODISTA: Tant com el meu talent, però no menys.

NOIA: Això últim no ho he entès.

PERIODISTA: Dalimentària ha estat denunciada per una treballadora.

NOIA: Per mi.

PERIODISTA: Els ha denunciat per acomiadament improcedent.

I també ha denunciat coaccions.

NOIA: Això de l'accident.

PERIODISTA: Això de l'accident.

NOIA: Quin és el problema?

PERIODISTA: El problema és que qui ha fet la denúncia té una altra cara, un altre nom. És una altra persona.

NOIA: Deu ser un error o una coincidència.

PERIODISTA: Et pensaves que, com que estava deprimida i mig *empastillada*, em colaries el que fos?

NOIA: Jo no t'he colat res.

PERIODISTA: Què vols de mi?

NOIA: De veritat, jo no/.

PERIODISTA: Tan patètica et penses que soc?

NOIA: En cap moment he pensat que fossis/.

PERIODISTA: Calla d'una vegada.

NOIA: Què?

PERIODISTA: Que deixis estar aquesta merda.

NOIA: Què et passa? Estàs alterada.

PERIODISTA: Qui ets?

NOIA: Ja saps qui soc.

PERIODISTA: No, no sé qui ets ni què vols de mi ni de què va tot això!!!

NOIA: Deu ser un malentès.

PERIODISTA: Deixa de fingir, hòstia!!!

Pausa.

NOIA: T'ho han dit?

PERIODISTA: Dir-me el què?

NOIA: No t'ho han dit?

PERIODISTA: Qui m'hauria d'haver dit què?

NOIA: Escric sobre tu.

PERIODISTA: Sobre mi?

NOIA: Bé, sobre les males pràctiques del periodisme.

PERIODISTA: És una broma?

NOIA: No, no és cap broma.

PERIODISTA: Ets periodista?

NOIA: La carrera la tinc i amb molt bones notes. El que no tinc és feina.

PERIODISTA: No m'ho puc creure.

NOIA: Últimament els teus articles fan aigües pertot arreu. Tu mateixa acabes de dir que et costa molt escriure. Després de Lampedusa va començar una davallada important. Suposo que els premis, depenent del moment en què arriben, fan més mal que bé. En el teu cas, t'has deixat anar. Bé, això és el que m'ha dit el director i jo hi estic d'acord.

PERIODISTA: El coneixes?

Silenci.

PERIODISTA: Ets la meva substituta?

NOIA: Ja m'agradaria. Fa temps que busco feina, no feinetes, feina.

Et van acomiadar i vaig demanar una entrevista al teu diari.

PERIODISTA: Quan el cos encara era calent.

NOIA: Evidentment no em van fer cas. Vaig atracar, per dir-ho d'alguna manera, el director del diari en una cafeteria.

PERIODISTA: I li vas proposar fer un reportatge sobre la decadència del periodisme, és a dir, sobre mi.

NOIA: No és res personal, creu-me. Encara que et sembli cínica, t'admiro molt. Bé, t'admirava.

PERIODISTA: El director va acceptar la teva proposta?

NOIA: Al principi li va semblar una idea descabellada, però al final em va acabar dient que, si escrivia alguna cosa mínimament digna, m'ho publicarien.

PERIODISTA: No t'ho creuràs, però érem bons amics.

NOIA: M'ho va semblar, però els articles del teu blog, sobretot els que carreguen contra el diari, no li fan gaire gràcia. Com ja et deus haver imaginat.

PERIODISTA: I tota la merda aquesta de Dalimentària era una trampa per...

NOIA: Per poder veure en primera persona/.

PERIODISTA: La putrefacció d'una professional del periodisme?

NOIA: Per poder veure fins a quin punt eres rigorosa, per veure com treballaves. La veritat és que no vaig tenir gaire temps per inventar-me una història millor.

PERIODISTA: El teu objectiu era que publiqués un article sobre una notícia falsa?

La NOIA assenteix.

NOIA: Hauria estat rodó.

PERIODISTA: Però t'he enxampat, no sé si podràs ser gaire cruel amb mi.

NOIA: De tota manera, l'escriuré, si he arribat fins aquí. No sé què és, però a tu et passa alguna cosa. Li dones la culpa al periodisme, però el problema el tens tu. M'equivoco? Tot el que escrius, totes les notícies que tractes estan tenyides d'aquest malestar. T'has instal·lat en la queixa i això fa que no t'impliquis, que no profunditzis, que no contrastis. Ho he pogut veure en primera persona. Ho sento, però formes part d'aquest sistema que tant critiques i algú t'ho havia de dir.

PERIODISTA: Calia enganyar-me per arribar fins aquí?

Silenci.

PERIODISTA: Ets freda, implacable, aconseguiràs moltes coses així.

NOIA: No em redueixis a aquest clixé. He fet tota aquesta merda perquè era l'única manera d'aconseguir la feina.

PERIODISTA: És el que t'expliques a tu mateixa?

NOIA: Pagen malament, però mataria per escriure en aquest diari.

PERIODISTA: Molt recargolat, tot plegat. T'has divertit?

NOIA: Si em preguntes si m'agrada el que estic fent, et diré que no. Però estic desesperada.

PERIODISTA: Es pot girar contra tu, ja ho has pensat? És lleig.

NOIA: El *com* és lleig, però el *què* no. No només parlaré de tu, la idea de fons és desmuntar el relat que el vell periodisme

era ètic, autèntic, íntegre i que el nou està mancat de rigor, d'independència, etcètera. Depèn de cada periodista, no trobes?

PERIODISTA: *Bravo*, és una manera molt elegant de justificar l'acomiadament de molts periodistes que s'han dedicat sempre a aquesta professió. Felicitats.

NOIA: Amb tot el respecte, creus que li importa a gaire gent que t'hagin acomiadat?

PERIODISTA: T'han dit mai que ets molt repel·lent?

NOIA: Moltes vegades, però no hi estic d'acord. I a tu?

PERIODISTA: També. Val més que te'n vagis. No vull haver-te d'ensenyar la meva part més desagradable. Surt com si haguessis estat fent un te a casa d'una amiga, no et costarà gaire fingir.

La NOIA s'aixeca i se'n va.

Al despatx sala d'estar. Tots els papers, llibres, llibretes i retalls de diari han desaparegut de la taula.

DONA: Passaran els dies i ho oblidaràs. El pas del temps ho silencia tot. Els fracassos i desastres troben un espai a dintre nostre i s'hi amaguen. És com una habitació on procures no entrar-hi, però de tant en tant et serà inevitable. Et vindrà una altra vegada la ràbia, la vergonya o el que sigui. Però no t'amoïnis, el dia a dia, la quotidianitat, s'encarregarà d'allunyar-te'n. Les factures, el supermercat, el dentista, la nevera... Totes aquestes petites coses ho cobriran tot de silenci. Capes de problemes insignificants t'allunyan dels problemes reals.

Silenci.

DONA: La Muriel no està bé.

PERIODISTA: Què li passa?

DONA: No menja, no beu, no es mou. No fa bona pinta.

PERIODISTA: La duré al veterinari.

DONA: Em sembla que hauríem de començar a pensar en una altra Muriel.

PERIODISTA: Tan greu està?

DONA: Fa allò que feia l'última Muriel de respirar ràpid i/.

PERIODISTA: La penúltima, te n'has perdut una. L'anterior va saltar per la finestra.

DONA: És veritat, me n'havia... Com passen els anys.

PERIODISTA: Què has fet amb tot el que hi havia damunt la taula?

DONA: El que hi havia damunt la taula?

PERIODISTA: Les meves llibretes, els papers.

DONA: Ho he endreçat una mica.

PERIODISTA: On són?

DONA: No ho sé.

PERIODISTA: On són?

DONA: Em sembla que ho he llençat tot.

PERIODISTA: Has llençat les meves llibretes?

DONA: Hi havia tant merder que/.

PERIODISTA: Hi tenia coses apuntades de fa temps.

DONA: Ho sento, no m'he n'he adonat, només volia endreçar una mica. És greu?

PERIODISTA: Hòstia!

DONA: Em sap molt de greu. Últimament tot és un... Almenys aquí dins tot és un... Ho sento.

PERIODISTA: Tranquil·la.

DONA: T'has enfadat?

PERIODISTA: Tranquil·la, de veritat.

Silenci.

PERIODISTA: Igualment la duré al veterinari.

DONA: A qui?

PERIODISTA: A la Muriel.

DONA: És clar. Has pensat d'on trauràs la nova?

PERIODISTA: No sé si en vull una altra.

DONA: Per què no?

PERIODISTA: Em fa molta pena cada vegada que/.

DONA: És una tradició familiar. En aquesta casa hi ha Muriels des que la mare va fer fora el pare de casa.

PERIODISTA: Parlem de les Muriels com si fossin una saga. I una ens la vam trobar al carrer, l'altra ens la va donar algú que se'n volia desempallegar i així totes. No ho magnifiquem.

DONA: I qui et farà companyia, si no hi ha una altra Muriel?

PERIODISTA: Tu. O és que tens uns altres plans?

DONA: Tinc uns altres plans.

PERIODISTA: Quins?

Silenci.

PERIODISTA: No hi estàs bé aquí?

DONA: És clar que sí. Em ve de gust fer coses amb tu, coses senzilles. Esmorzar juntes, anar a visitar un museu. Veure alguna pel·lícula, algun documental. Fer un bingo, una copa. Sortir a lligar.

La PERIODISTAriu.

DONA: No riguis. Encara podem despatxar alguna cosa. Tu més que jo, per descomptat.

PERIODISTA: Estàs boja.

DONA: Mira qui parla. A veure si aquesta vegada som capaces de suportar-nos.

PERIODISTA: Dius que tens uns altres plans, però que vols quedar-te aquí. No t'acabo d'entendre.

DONA: Te n'he volgut parlar, però no sabia com. I, a més, sempre és difícil trobar el moment amb tu.

PERIODISTA: Amb tota aquesta merda, no he estat per tu ni un moment.

DONA: Em sap greu, d'alguna manera jo et vaig empènyer a fer-li cas.

PERIODISTA: M'hi he ficat tota sola, no pateixis. Però no parlem més de mi. Et quedes o no et quedes? Jo vull que/.

DONA: No sé ni per on començar.

Silenci.

DONA: Soc com un iogurt caducat. No em miris així, és una manera de parlar.

PERIODISTA: No m'agrada aquesta manera de parlar.

DONA: Tinc una malaltia neurodegenerativa imparable per la qual actualment no hi ha cap tractament farmacològic eficaç. T'estimes més que ho digui així? Merda de correcció política. Podem parlar amb un mínim sentit de la ironia, ara que no ens sent ningú? T'agradi o no, soc un iogurt caducat, però els iogurts caducats poden aguantar un temps a la nevera, més o menys en bon estat. En el meu cas, un any o un any i mig, aproximadament.

PERIODISTA: No cal avançar-se. Ja veurem com/

DONA: Encara que faci servir el sentit de l'humor, estic morta de por. Necessito que facis un esforç com l'estic fent jo, i que no neguis la realitat. D'acord?

Silenci.

DONA: Quan tot comenci a ser massa difícil, no vull ser-hi.

PERIODISTA: No vols ser-hi?

DONA: No, no vull ser-hi.

PERIODISTA: Què vol dir que no vols ser-hi?

DONA: Tu què creus?

PERIODISTA: I una merda.

DONA: No vull passar per tot això. Ni tampoc que hi passis tu.

PERIODISTA: A mi no m'hi fiquis.

DONA: No és negociable. Ja ho he decidit. Respecto la gent que s'arrapa a la vida i lluita. Només demano que em respectin a mi.

PERIODISTA: I què faràs? Com ho faràs? Un dia et trobaré estesa per aquí com una Muriel qualsevol?

DONA: No hi he pensat, en tot cas t'estalviaré problemes.

PERIODISTA: Aquests són els plans que tens? Em pensava que te n'aniries de viatge o alguna cosa així.

DONA: No he acabat.

PERIODISTA: Encara hi ha més?

DONA: Per una vegada que m'escoltes, ho he d'aprofitar.

PERIODISTA: Digues el que hagis de dir i no em maregis més.

DONA: Vull que fem una cosa juntes.

PERIODISTA: Veure documentals i fer cafès, ja m'ha quedat clar.

DONA: A part d'això, una cosa que no hem fet mai juntes.

Silenci.

DONA: Què és el que hauré deixat? Les aventures d'una tortuga que arriba tard a tot arreu i, precisament perquè arriba tard, li passen un munt de coses meravelloses?

PERIODISTA: T'has guanyat prou bé la vida amb els teus contes de la tortuga Tomasa.

DONA: Abans tothom en destacava l'humor i l'originalitat. Ara soc una criminal perquè incito la canalla a la irresponsabilitat i als mals hàbits. Es pot ser més reaccionari? Sort que els anglesos me'n van comprar els drets.

PERIODISTA: Encara se'n veu algun a les llibreries. No em puc creure que estiguem tenint aquesta conversa.

DONA: He pensat que podries fer una mena de dietari.

PERIODISTA: Jo?

DONA: Un dietari de la meva progressiva... decadència.

PERIODISTA: Què estàs dient?

DONA: Que el fem entre totes dues. Després ho podries publicar.

PERIODISTA: Aquesta és la teva idea tan brillant?

DONA: Ningú ha dit que fos brillant.

PERIODISTA: Quin sentiment té fer un dietari de/.

DONA: No ho sé, potser pot ajudar algú a encarar-ho, a perdre-hi la por, a desestigmatitzar-ho/.

PERIODISTA: No, no, no, no.

DONA: No, què?

PERIODISTA: No ho capgiris. Tu el que vols fer és ajudar-me a mi.

DONA: No.

PERIODISTA: Sí

DONA: Bé, si de retruc puc ajudar la meva germana, quin és el problema?

PERIODISTA: Me'n sortiré, no pateixis.

DONA: Deixa't ajudar, si us plau. Em fas patir.

PERIODISTA: Per què?

DONA: Perquè no et veig bé.

PERIODISTA: M'han acomiadat, una mocosa m'ha humiliat. És normal que estigui passant un mal moment.

DONA: Em fa la impressió que estàs perduda. Com quan vas estar/.

PERIODISTA: No és veritat.

DONA: Estar desorientada a aquesta edat és perillós.

PERIODISTA: Deixa de preocupar-te per mi, ets tu la que/.

DONA: Encara soc la teva germana gran.

PERIODISTA: I?

DONA: Se suposa que t'he de protegir.

PERIODISTA: Quina idea més ridícula, tu no m'has de protegir.

DONA: Quan algú et molestava a la plaça, li feia empassar un grapat de sorra, te'n recordes?

Les dues dones somriuen.

DONA: Tornar a aquesta casa per a mi no ha estat fàcil.

PERIODISTA: Ho sé.

DONA: Hem estat massa temps sense dir-nos res.

PERIODISTA: Ho hem intentat.

DONA: Però no n'hem sabut. Almenys jo.

PERIODISTA: Jo tampoc.

DONA: Si no arriba a ser per la meva malaltia.

PERIODISTA: M'agrada tenir-te aquí. Et trobava a faltar.
DONA: Ho has dissimulat molt bé.
PERIODISTA: Et vaig deixar tirada quan més ho necessitaves, ho sé.
DONA: Fa segles d'això. En aquella època jo... Jo era molt mala persona.
PERIODISTA: No diguis això.
DONA: Era una filla de puta, tu vas rebre més que ningú.
PERIODISTA: No m'excusis. Vaig posar per davant la meva feina.
DONA: Hi tenies tot el dret.
PERIODISTA: No vaig saber estar a l'altura.
DONA: Probablement no. Però jo tampoc. Ningú ens havia donat instruccions.

Silenci.

PERIODISTA: En tots aquests anys, no he parat de retreure-m'ho.
DONA: Ho sé. Jo he fet el mateix.
PERIODISTA: Hi has tornat?
DONA: No, és clar que no. Aquell infern quasi em mata.

Silenci.

DONA: Saps què em va ajudar a sortir de tot allò? Pensar que havia de cuidar-te.
PERIODISTA: A mi? Cuidar-me a mi?
DONA: Ja sé que no té cap sentit, però em va ajudar.
PERIODISTA: Ho sento, sento com va anar tot plegat.
DONA: Intento mirar la noia que era en aquell moment i perdonar-la. Tu també ho hauries de fer. Els monstres que

duem a dins tenen massa poder. De tant en tant, els hem de plantar cara.
PERIODISTA: Ja sé per què estàs fent tot això.
DONA: El què?
PERIODISTA: Això, això de donar-te un any i mig de termini i després/.
DONA: No té res a veure.
PERIODISTA: Per a mi no ets una càrrega, ni ho seràs. Per què no deixes que et cuidi, quan arribi el moment? Seria una bona manera de/.
DONA: De fer-te perdonar? No, ja ho fet. És el que intento dir-te.
PERIODISTA: Per què ets tan tossuda?
DONA: A l'editorial sempre s'han queixat que acabo els contes d'una manera estranya. Els agradaria que fos més comercial. Però, per bé o per mal, sempre he fet el que he volgut. Vull continuar-ho fent, almenys ara, que encara puc decidir.

Silenci.

DONA: Em pots fer un favor?
PERIODISTA: És clar.
DONA: No descartis la idea de trobar una altra Muriel.

El despatx ha desaparegut de la sala d'estar. Ara la sala d'estar és només una sala d'estar.

NOIA: M'he trobat la teva germana baixant les escales.

PERIODISTA: Se'n va al bingo.

NOIA: M'ha semblat que estava plorant.

PERIODISTA: Aquest matí hem enterrat la Muriel.

NOIA: Ho sento.

PERIODISTA: Gràcies.

NOIA: M'ha sorprès la teva trucada.

PERIODISTA: M'ho imagino.

NOIA: Vas llegir l'article que et vaig enviar?

PERIODISTA: El vaig llegir.

NOIA: Què et va semblar?

PERIODISTA: Estava ben escrit.

NOIA: Ho dius de veritat?

La PERIODISTA assenteix.

NOIA: Potser el vas trobar una mica dur.

PERIODISTA: Hi havia algun moment de lapidar per lapidar, que és el que es porta ara, però en general estava molt bé.

NOIA: Gràcies.

PERIODISTA: No te l'han volgut publicar?

NOIA: Em va dir que, si tenia una altra cosa, l'hi enviés, però que el que havia escrit podia interpretar-se com un atac personal.

PERIODISTA: Això et va dir?

NOIA: I que tot plegat podia acabar perjudicant la imatge del diari.

PERIODISTA: Molt decorosa, la teva jugada, no va ser.

NOIA: No tinc res contra tu. Només volia fer un article sobre les males pràctiques periodístiques, punt. No volia fer un atac personal, no crec que l'hagi fet.

PERIODISTA: Si m'acabes convencent, t'asseguro que avui mateix començo la campanya perquè et donin el Pulitzer.

NOIA: Últimament no paraves de tocar aquest tema i, no ho sé, vaig pensar que era una bona idea posar la lupa sobre la teva manera de fer. Volia saber fins a quin punt verificaves la informació, fins a/.

PERIODISTA: M'ha quedat clar.

NOIA: Si contrastaves les dades amb meticulositat. De quina/.

PERIODISTA: Si predicava amb l'exemple. M'ha quedat clar.

NOIA: Som intocables? És intocable la nostra professió? No és el que has fet tu en el teu blog?

PERIODISTA: Almenys em reconeixeràs un punt d'ambició personal.

NOIA: És clar que sí, ambició i també supervivència.

PERIODISTA: Però si el diari paga una misèria. Què et penses?

NOIA: És molt millor que el que tinc ara. El meu blog no el llegeix ningú, aquest sí que no el llegeix ningú. He de treballar a la botiga de mobles d'una amiga per poder pagar l'habitació del pis que comparteixo. Què et penses, tu?

PERIODISTA: Ara és quan se m'hauria de trencar el cor?

NOIA: La gent de la teva generació dirigeix tots els àmbits de poder. Polític, cultural, periodístic, econòmic... No ens heu deixat res. Heu posat un tap just a cada lloc on es podria moure, encara que fos mínimament, alguna cosa.

PERIODISTA: Esperàveu una catifa vermella per poder fer la revolució?

NOIA: Una mica més de generositat no hauria estat malament.

PERIODISTA: Després de la porcada que m'has fet, encara t'hauré de demanar perdó?

NOIA: M'has fet venir per això? Perquè et demani disculpes?

PERIODISTA: No estaria malament.

NOIA: D'acord, et demano disculpes per estar desesperada. Contenta?

PERIODISTA: Deixa-ho estar.

NOIA: T'asseguro que només volia parlar de periodisme. Si poguessis veure una mica més enllà de tu mateixa, te n'adonaries.

PERIODISTA: Quan dorms també ets tan impertinent?

NOIA: Només m'has fet venir per dir-me coses boniques?

PERIODISTA: Començo a penedir-me d'haver-te trucat. No tinc cap intenció de retreure't res.

NOIA: Ningú ho diria.

PERIODISTA: Relaxa't, per favor.

NOIA: Jo no em relaxo mai.

PERIODISTA: Ja ho veig. Fes un esforç.

NOIA: Ho sento.

Silenci.

NOIA: Ho sento. Ja m'imagino que no deu ser agradable que et faci servir a tu com a exemple dels mals del periodisme.

PERIODISTA: L'única cosa que em fot és que t'aprofitessis de mi. Estic passant un mal moment, però, tot i així, vaig voler ajudar-te.

NOIA: En això tens tota la raó.

PERIODISTA: Però no t'he fet venir per retreure-t'ho, de veritat que no. Tornem a començar?

NOIA: Tornem a començar.

PERIODISTA: Vols beure res?

NOIA: No vull córrer riscos.

PERIODISTA: Et penses que t'enverinaré?

NOIA: Com has enverinat la Muriel?

PERIODISTA: Com ho saps?

NOIA: La meva feina és ser observadora.

PERIODISTA: No l'hi expliquis a la meva germana.

NOIA: Tranquil·la, no diré res.

PERIODISTA: No sé si confiar en la teva discreció.

NOIA: En tot cas, no penso beure ni un got d'aigua en aquesta casa.

Les dues dones somriuen.

PERIODISTA: Per un moment m'he pensat que ho deies de veritat.

NOIA: Jo he pensat el mateix de tu.

Les dues dones somriuen.

PERIODISTA: Me l'estimava molt, la Muriel, bromes a part. Em feia molta companyia.

NOIA: Segur. Perdona, però què vols de mi?

PERIODISTA: De seguida entendràs per què t'he fet venir, no t'impacientis.

NOIA: No, si no tinc res a fer. És pura curiositat.

///

PERIODISTA: He decidit deixar-ho. Deixar-ho del tot. *C'est fini.*

Va ser ahir. De sobte va començar a ploure. Jo estava pensant en tota aquesta merda i de sobte va començar a ploure. I vaig mirar el cel un moment, em vaig aturar per mirar-lo. Hi havia una llum increïble. Em vaig relaxar, com feia anys que no em relaxava. Saps quantes vegades havia tingut la fantasia que ho deixava? Em deia a mi mateixa: aquest és l'últim que faré. Sempre em deia, el proper, el proper serà l'últim. Mentida. Després vaig anar a Lampedusa i allò va ser el principi del final. En aquell moment no ho sabia. Estava despistada. Tothom, tothom felicitant-me. Però ahir vaig mirar el cel, vaig veure una llum preciosa. I vaig acceptar-ho. S'ha acabat.

///

NOIA: Ho dius per fer-me sentir culpable, per torturar-me.

PERIODISTA: M'he tret un pes del damunt.

NOIA: Encara que m'hagi tocat el paper de jove ambiciosa, tot això m'està afectant més del que sembla.

PERIODISTA: No té res a veure amb tu. Sento dir-te que no ets el centre del món. És una qüestió exclusivament personal.

NOIA: I a què et dedicaràs, al macramé?

PERIODISTA: Tenies raó en allò que em vas dir. No estic bé i en culpabilitzo el periodisme. La idea que jo tinc al cap del que és aquest ofici està desapareixent. Probablement ja ha desaparegut. No hi pinto res. A més, estic cansada. Cal molta energia per mantenir-se en aquesta professió i a mi se m'ha acabat.

NOIA: Parles seriosament?

PERIODISTA: Sabia que tard o d'hora m'acomiadarien, a les dones de la meua edat se les treuen del damunt sense contemplacions. El director, amb qui hem estat amics durant molts anys, fa un temps va començar a allunyar-se de mi. Com per preparar-me pel que venia.

NOIA: Tan covard és?

La PERIODISTA assenteix.

PERIODISTA: M'ha costat acceptar-ho, però en el fons m'ha fet un favor.

Silenci.

PERIODISTA: Sabia que el dia arribaria, però vaig voler fer-hi alguna cosa, anticipar-me. No podia permetre que després de tota una vida dedicada a aquest ofici em fotessin al carrer, com si res. No sé com vaig poder-lo convèncer que em deixés anar a Lampedusa. Em moria de ganes de trepitjar el terreny una altra vegada. Se m'estava fent el cul gros d'estar clavada a la cadira. Em va dir que sí, com per concedir-me una última voluntat abans de fotre'm fora, això ho he pensat més tard.

NOIA: Però, és clar, després et van donar el premi i suposo que s'ho va repensar.

PERIODISTA: Més que repensar-s'ho, va esperar a trobar un altre moment.

NOIA: Quan la gent pensi en tu, se'n recordarà d'aquell reportatge. Vas ser de les primeres a descobrir Pietro Bartolo en aquest país.

PERIODISTA: Vaig trobar-me dues vegades amb ell aquella setmana a Lampedusa. Vam connectar molt. Passa moltes nits al petit moll de l'illa, esperant l'arribada d'embarcacions. Li vaig demanar si podia estar al seu costat i viure com era una d'aquelles nits. Em va dir que sí, que si ho feia des del respecte podia acompanyar-lo.

NOIA: I vas fer el reportatge. I t'ho torno a dir: era boníssim.

PERIODISTA: El vaig escriure quan vaig arribar a l'hotel, de matinada. D'una tirada. No volia dramatitzar. Només parlar de la humanitat de Pietro Bartolo. Aquell home va desactivar el meu ego de periodista ràpidament. Sense pretendre-ho, és capaç de desemascarar la hipocresia d'Europa amb una sola mirada. Va ser dur, però vaig sentir-me afortunada de

poder ser testimoni de tot allò. Quan vaig acabar d'escriure, vaig veure ràpidament que em faltava alguna cosa. No tenia prou força. Vaig afegir la història d'aquella dona i el seu fill.

NOIA: Afegir?

PERIODISTA: Me la vaig inventar.

NOIA: Inventada?

PERIODISTA: Del tot.

NOIA: No m'ho crec.

PERIODISTA: Com un conte.

NOIA: Per què?

PERIODISTA: El més increïble de tot és que em donessin un premi per un article fals. No t'ho sembla?

NOIA: I per què m'ho expliques a mi, tot això?

PERIODISTA: Creus que puc seguir fent articles sobre males pràctiques periodístiques?

NOIA: Era la primera vegada que ho feies? Que t'inventaves una notícia?

PERIODISTA: La primera i l'última.

NOIA: Va ser pur instint de supervivència, no siguis tan dura amb tu mateixa. Això passa constantment en el nostre ofici, tot depèn de la finalitat amb què ho facis. En aquest cas/.

PERIODISTA: Què hi vaig anar a fer allà? Denunciar el comportament d'Europa? No. Salvar el meu cul. Per això vaig anar-hi. El meu intent desesperat per salvar-me passava per davant del d'aquella gent. Fins a aquest punt de baixesa moral hem d'utilitzar-los, de massacrar-los? Des d'aquell dia hi ha com dues tempestes dintre meu. L'una contra el que vaig fer, contra el conte lacrimogen que vaig inventar-me. I l'altra contra aquest ofici, que ja fa massa temps que em costa reconèixer.

NOIA: Per què no et dones una altra oportunitat?

PERIODISTA: Ara és el teu torn. Et toca a tu. Aquest tap que soc jo deixa de ser-ho.

NOIA: No sé què dir-te.

PERIODISTA: No cal que diguis res.

NOIA: Però segueixo sense entendre què esperes de mi. Un copet a l'esquena? Una abraçada?

PERIODISTA: Ets periodista, no? Doncs escriu.

NOIA: Vols que jo escrigui un article sobre...

PERIODISTA: Sobre el que t'acabo d'explicar.

NOIA: Per què no ho fas tu? Tens tot el dret a corregir-te.

PERIODISTA: M'estimo més que ho facis tu. Potser aquest article sí que te'l compren.

NOIA: Però això és com desaparar-se un tret al cap.

PERIODISTA: Potser sí, però ara tinc altres coses a fer, que per a mi són més importants.

NOIA: Cuidar la teva germana.

PERIODISTA: Estar amb ella.

Silenci.

NOIA: Em dones un got d'aigua?

PERIODISTA: És clar.

La PERIODISTA li serveix un got d'aigua.

NOIA: Gràcies. T'hauré de fer unes preguntes.

PERIODISTA: Tantes com vulguis.

Silenci.

II

PERIODISTA: Comencem?

NOIA: Comencem.

Silenci.

NOIA: Em deixes la teva gravadora?

DONA: L'Adèle era física nuclear i la Charlotte, pilot d'helicòpters. Entre totes dues sumaven més de cent cinquanta anys.

PERIODISTA: Feia temps que totes dues s'havien jubilat. Van decidir passar els darrers anys de la seva vida en un poble de mar, allunyades de les fredors nòrdiques de les que provenien.

NOIA: Sopaven cada nit a la pensió on s'allotjaven. Totes dues havien travat una amistat difícil d'esquarterar.

DONA: Ara sopen en un restaurant d'un petit poble empordanès. De primer, sopa de peix i, després, el peix del dia.

PERIODISTA: Turbot. Venien a estiuejar amb els seus respectius marits, així es van conèixer. Ells van morir. La filla de la Charlotte va intentar convèncer la seva mare de tornar a casa, però ella va refusar l'oferiment. Ja havia fet massa coses a la vida que no li venien de gust. Per exemple, llançar bombes a l'Afganistan des del seu helicòpter.

NOIA: Se'n va cansar i va demanar a l'empresa que la reubiquessin. Va passar a ser una pilot d'helicòpters de prova, això era testar la resistència dels helicòpters a baixa o alta temperatura. Un dia a l'Àrtic, l'altre a Sud-àfrica.

DONA: És menys apassionant del que sembla.

NOIA: Sempre va treballar per a la mateixa empresa, va guanyar molts diners.

PERIODISTA: La Clara porta els segons a la taula. L'Adèle s'excusa un moment i se'n va cap al bany.

DONA: A certa edat la incontinença no perdona, encara gràcies de poder ser-hi a temps per reaccionar. L'Adèle recomana a la Charlotte que comenci amb el segon, que no l'esperï.

PERIODISTA: En comptes d'això, la Charlotte observa el caminar fràgil i desgavellat de la seva companya de taula. Recorda la tardor passada, quan la seva amiga es va posar malalta, poca gent pensava que se'n sortiria, però l'Adèle se'n va sortir.

DONA: La Charlotte li portava cada nit la sopa que anava a recollir a l'hostal on sempre sopaven i li feia companyia. Xerraven poc, no tenien l'obligació de fer-ho. Cap incomodat. La Charlotte ja havia cuidat el seu marit. Tenia certa experiència, sobretot molta paciència.

NOIA: La Clara s'apropa a la taula i interromp els pensaments de la Charlotte. La senyora Adèle s'ha quedat tancada al lavabo. Demana per vostè. No sentia els crits? La Charlotte fa que no amb el cap i tot seguit se'n va cap al lavabo. Certament totes dues sordejaven força, les poques converses que tenien eren sempre a un volum renyit amb la discreció.

PERIODISTA: Que no pots sortir?

DONA: No puc sortir.

NOIA: La Charlotte intenta obrir la porta del bany, però li resulta impossible. L'Adèle crida des de dins del bany.

DONA: Es refredarà el segon.

PERIODISTA: Aleshores, la Charlotte pregunta amablement: has passat la balda? Es fa un silenci. Passen cinc segons i l'Adèle surt del lavabo amb el cap cot. Avergonyida. No era la primera vegada que tenia un descuit d'aquesta mena.

NOIA: Li havien diagnosticat feia un any. El futur li tenia reservades males passades com aquesta i pitjors. A taula van acabar-se el segon plat en silenci.

PERIODISTA: Dues setmanes més tard, l'Adèle es va engegar un tret al cap al balcó del seu apartament, però no va encertar.

DONA: El balcó gaudia d'unes vistes privilegiades. L'espectacle del cel quan el sol es ponia era de les coses més impressionants que havien vist els seus ulls.

Silenci.

DONA: Va decidir saltar.

Fosc.

Un tret al cap es va estrenar el 28 de juny del 2017 a la Sala Beckett, dins el Grec Festival de Barcelona, amb el repartiment següent:

PERIODISTA: Emma Vilarasau

NOIA: Mar Uldemolins

DONA: Imma Colomer

Direcció i dramaturgia: Pau Miró

Escenografia: Sebastià Brosa

Il·luminació: David Bofarull (A.A.I)

Vestuari: Berta Riera

Caracterització: Toni Santos

Espai sonor: Marta Folch

Vídeo: Taller Estampa

Fotografia: David Ruano

Construcció d'escenografia: Xarli

Regidoria: Rubén Homar

Assistència de direcció: Alícia Gorina

La veritat revelada pel temps

Enrico Ianniello

L'any 1637, Gian Lorenzo Bernini, als trenta-vuit anys, va rebre l'encàrrec de construir dos imponents campanars als laterals de la façana de Sant Pere, a Roma. Es tractava d'un projecte molt important, pensat per coronar una carrera magnífica i plena de resultats extraordinaris. Va decidir erigir altes bases revestides de marbre blanc i alleugerir l'estructura amb fusta més amunt, fins a arribar als trenta metres. Però, malauradament, va cometre un error de càlcul. A prop de la basílica, que és el cor de la religió catòlica, hi ha el riu Tíber i, sota l'enorme construcció, el terreny és fangós perquè hi flueixen aigües subterrànies. Per aquesta raó, durant les primeres fases de la construcció, van començar a aparèixer inquietants esquerdes que arribaven a la façana de Carlo Maderno. Una comissió constituïda expressament va optar per l'enderroc després de l'avaluació tècnica de Borromini, antic soci i amic que es va acabar convertint en enemic acèrrim de Bernini. Aleshores va començar un període difícil per Gian Lorenzo, que aquells anys va esculpir *La veritat revelada pel temps*.

Mentre veia *Un tret al cap*, recordava aquesta història i el títol d'aquest conjunt escultòric. El temps arrenca el vel i descobreix la veritat, pensava. A l'obra hi apareixen tres dones que —a diferents nivells— han de fer front a la veritat i ho fan de maneres diverses: a través de la seva versió més crua i directa o a través de l'altra cara de la moneda, que és la mentida. Fins i tot, a través d'una tercera opció: la invenció de la veritat.

La més jove, la noia, està feta d'irrealitat: imaginacions, ambicions, inexperiència i ganes de fer sense tenir res que la caracteritzi, sense allò que s'anomena *backstory*. Ve de fora (l'acció es desenvolupa a casa de la periodista i de la seva germana) i es presenta tot explicant la seva vida i la seva injustícia. És en aquella narració de si mateixa (una representació de si mateixa?) que pretén construir actes concrets i tangibles, és a dir, amb conseqüències reals (un article de denúncia i els presumptes efectes legals), convençuda d'estar fent una cosa justa i que aplanarà el camí de la seva carrera.

En canvi, la més gran, la dona, només està feta —malgrat ella— de veritat: una veritat crua que no es pot maquillar amb una malaltia que li destrueix el cos i li mostra la pròpia data de caducitat com si fos un iogurt passat, una imatge que ens fa venir al cap males olors i mals sabors, coses ben reals.

La periodista, amb una edat intermèdia, es debat entre la veritat i la mentida, potser entre la realitat i la il·lusió. I ens confessa, al final, que el seu moment de veritat més exitós, més fort, aquell que ha arribat al cor i a la ment dels seus lectors,

sacsejant-los i cridant el dolor profund d'una humanitat desesperada, se l'ha inventat. S'ha inventat la veritat. Potser només en part, tot i que, malgrat els seus anys de militància periodística purament de barricades, li ha sortit molt bé. I ara guarda a dins la por de no saber inventar una altra veritat tan veritable.

Podria ser que aquestes tres dones fossin la mateixa en tres edats diverses, pensava banalment, perquè el temps no fa altra cosa que arrencar el vel a la veritat i fer-nos passar de la joventut, plena de desconeixement, a la vellesa, quan ho sabem tot i per desgràcia ja res ens sap sorprendre.

I, com sempre, als textos de Pau Miró, no només hi trobo una anàlisi poètica i informada de la societat i dels temps confusos que vivim a través de personatges alhora indefensos i combatius. Retrobo, sobretot, un amor infinit cap al teatre, l'autarquia del món narratiu, la llibertat simple amb la qual un personatge diu que és periodista, professor, enterrador o prostituta, i s'hi converteix. Inventant-se la veritat. A *Un tret al cap*, el director Miró s'alinea amb el dramaturg Miró i ens dona falses contraproves de realitat: els fragments de text que es projecten darrere les protagonistes, com si ens volguessin convèncer que aquells personatges, en el fons, són més evanescents i menys creïbles que les paraules escrites, projectades en una tela, intangibles, en una cabriola entre el llenguatge i l'escriptura; o els monòlegs mirant el públic als ulls, sols, nosaltres i només un personatge, mentre els altres dos són fora, com en la més clàssica i profunda trobada entre desconeguts, en la qual només som allò que diem. I, quan entra un altre personatge, pensem: «Ha estat

commovedor, però ens ha dit la veritat? Per què no la repeteix davant seu?». És a dir, davant d'un altre fantasma, d'un no-res fet de paraules i d'art de la recitació que cridem com a testimoni. Potser serà cosa del temps, que revelarà la veritat d'aquests anys en els quals la contradicció constant s'ha convertit en la norma, i la informació manipulada i la metamorfosi contínua de la veritat són el pa de cada dia. I l'estudi, la preparació i l'experiència se substitueixen per dades no verificables com la novetat, la frescor, la presumpció d'honestedat. A nosaltres ens queden el teatre i les escultures de Bernini, plenes de commovedores i antigues veritats fetes de mestria i d'il·lusions òptiques.

Aquest llibre ha estat compaginat
amb la tipografia Bembo en cos 11,4
i s'ha imprès amb un paper òfset cru
de 88 grams.